

Η ΚΛΙΜΑΞ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΣΙΝΑΪΤΟΥ

1. Στό σημερινό μου κήρυγμα, ἀδελφοί χριστιανοί, θά σᾶς μιλήσω μέ λίγα λόγια γιά ἕνα μεγάλο ἀσκητή πατέρα, πού εἶναι γνωστός ἰδιαίτερα ἀπό τό μοναδικό βιβλίό πού ἔγραψε καί τό ὀνόμασε μέ τόν περίεργο τίτλο «Κλίμαξ», δηλαδή σκάλα! Θά σᾶς μιλήσω σήμερα γιά τόν ἅγιο Ἰωάννη τῆς Κλίμακος. Πρόκειται γιά μεγάλο πατέρα καί διδάσκαλο. Καί φαίνεται αὐτό ἀπό τό ὅτι ἡ Ἁγία μας Ἐκκλησία, γιά νά μήν καλύπτεται ἡ μνήμη του στίς 30 Ἀπριλίου, πού πέφτει μεσοβδόμαδα καί δέν ἐπιτρέπεται θεία Λειτουργία, γιατί εἶναι Μεγάλη Τεσσαρακοστή, πῆρε τήν μνήμη του ἀπό αὐτή τήν ἡμέρα καί τήν ἔβαλε τήν Δ΄ Κυριακή τῶν Νηστειῶν, γιά νά μνημονεύεται καί νά ἐορτάζεται μέ θεία Λειτουργία. Ἐπαναλαμβάνω ὅτι πρόκειται γιά ἕναν πολύ μεγάλο πατέρα καί διδάσκαλο τῆς πνευματικῆς ζωῆς, τῆς πορείας μας πρός τόν Θεό. Ὅπως οἱ Ἰσραηλίτες εἶχαν ἀνάγκη ἀπό Μωυσή, γιά νά εἰσέλθουν στήν γῆ τῆς ἐπαγγελίας, ἔτσι σέ μᾶς γιά νά μπούμε στόν γλυκό Παράδεισο, ὁ ἅγιος Ἰωάννης τῆς Κλίμακος μέ τήν ἱερή του διδασκαλία μᾶς γίνετε «Μωυσῆς», σοφός καθοδηγός μας. Γιά νά γίνει ὅμως καλός καί μέγας διδάσκαλος ὁ ἅγιος Ἰωάννης, πέρασε πρῶτα ἀπό καλή καί πολυετή μαθητεία. Ἐγινε ὑποτακτικός σέ ἔμπειρο καί σοφό πνευματικό πατέρα, τόν Γέροντα Μαρτύριο. Μάλιστα ὁ Γέροντάς του αὐτός, ἐπειδή εἶδε ὅτι ἡ καρδιά του ἦταν ἀγαθή γῆ, τόν πῆγε καί σέ ἄλλους Γεροντάδες καί πνευματικούς διδασκάλους, γιά νά διδαχθεῖ καί ἀπό αὐτούς ὅλη τήν παράδοση τῶν πατέρων. Ἐνας δέ προορατικός Γέροντας βλέποντας τήν ἀρετή καί τά χαρίσματα τοῦ νεαροῦ ὑποτακτικοῦ Ἰωάννου εἶπε γι' αὐτόν τήν προφητεία ὅτι «θά γίνει μέγας ἀστέρας»! Καί ὁ ἄλλος μέγας Ἀββᾶς, ὁ Ἀναστάσιος ὁ Σιναΐτης, εἶπε στόν Γέροντά του Μαρτύριο, πού τόν ἔκειρε μοναχό, καί ἄλλη προφητεία: «Ἐκανε μοναχό αὐτόν – τοῦ εἶπε – πού

θά γίνει Ἰγούμενος στό μεγάλο μοναστήρι τοῦ Σινᾶ»!

2. Πραγματικά, τόν μοναχό Ἰωάννη, γιά τήν ἀρετή του καί τήν σοφία του, τόν ἀνεβίβασαν στόν Ἰγουμενικό θρόνο τοῦ Σινᾶ. Δέν μέ παίρνει ὁ χρόνος, χριστιανοί μου, νά σᾶς πῶ γιά τήν σοφή ποιμαντική, ἀκόμη καί τά θαύματα τοῦ ἁγίου αὐτοῦ πατέρα ὡς Ἰγουμενοῦ. Ἐπιθυμῶ περισσότερο νά σᾶς μιλήσω γιά τό ἔργο του πού τόν ἀνέδειξε μεγάλο διδάσκαλο τῶν Μοναχῶν, ἀλλά καί ὄλων τῶν χριστιανῶν. Καί αὐτό τό ἔργο του εἶναι ἡ «Κλίμακά» του, οἱ «πνευματικές του πλάκες», ὅπως ὀνομαζόταν αὐτή στήν ἀρχή. Πράγματι ὁ ἅγιος Ἰωάννης, ὅπως μᾶς μαρτυρεῖ ὁ ὄσιος Ἰγούμενος τῆς Ραϊθού, Ἰωάννης τό ὄνομα καί αὐτός, τά βράδουα ἔκανε πολλή προσευχή («πολλά πρό τοῦ ὕπνου ἠύχετο») καί ἔπειτα κατέγραφε σέ δελτάρια («δέλτια κατέταπτε») τά δέοντα γιά τήν μοναχική πολιτεία. Αὐτό δέ τό βραδυνό «ἐργόχειρο» τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Σιναΐτου τοῦ ἦταν μιά ωραία καί δυνατή ἄσκηση γιά νά πολεμᾷ τήν ἀκηδία («τοῦτο γάρ ἦν αὐτῷ καί μόνον τῆς ἀκηδίας φίμωτρον»).

3. Θά ἤθελα, χριστιανοί μου, νά σᾶς μιλήσω γενικά γιά τό ἔργο αὐτό τοῦ ἁγίου Ἰωάννου. Ὀνομάζεται, ὅπως εἶπαμε, «Κλίμαξ» τῆς θείας ἀνόδου, σκάλα δηλαδή πού μᾶς πάει ψηλά στόν οὐρανό. Σάν ἐκείνη τήν κλίμακα πού εἶδε ὁ πατριάρχης Ἰακώβ ἀπό τήν ὁποῖαν ἀνέβαιναν καί κατέβαιναν οἱ ἄγγελοι ἀπό τόν οὐρανό (βλ. Γεν. 28,10 ἐξ.). Σκαλιά τῆς Κλίμακος αὐτῆς τοῦ Σιναΐτου Ἰωάννου εἶναι οἱ τριάντα λόγοι του, πού μιᾶνε γιά τριάντα ἀρετές, κατά τάξη τοποθετημένες. Ἡ πνευματική ζωή λοιπόν κλιμακώνεται! Ἄλλος εἶναι σέ χαμηλότερο σκαλί καί ἄλλος σέ ψηλότερο. Πάντως πρέπει νά περάσουμε ἀπό ὅλα τά σκαλιά τῆς Κλίμακος γιά νά πᾶμε στό τελευταῖο, πρέπει δηλαδή νά ἀποκτήσουμε καί τίς τριάντα ἀρετές, πού γράφει τό βιβλίό τοῦ ὀσίου Ἰωάννου, γιά νά πετύχουμε

τήν σωτηρία μας και νά εισέλθουμε στην Βασιλεία του Χριστού την έπουράνιο.

4. Όπως είπα, οί άρετές στό βιβλίο τής *Κλίμακος* είναι κατά τάξη τοποθετημένες. Για παράδειγμα: Τόν λόγο του για τήν προσευχή ό Σιναΐτης άγιος Ίωάννης τόν έχει ως είκοστό όγδοο. Δυό λόγοι άκόμη και τελειώνει τό βιβλίο του. Θα έπρεπε ό λόγος για τήν προσευχή νά είναι ό πρώτος ή από τούς πρώτους και όχι ό 28ος. Τό ότι όμως ό άγιος Ίωάννης στην *Κλίμακα* του όμιλεί για τήν προσευχή στην 28η όμιλία του, αυτό μυστικά σημαίνει ότι πρέπει νά μαθητευθούμε καλά στά προηγούμενα μαθήματα τών λόγων τής *Κλίμακος* και μετά θά μπορέσουμε νά γευθούμε τήν γλυκύτητα τής προσευχής. Πραγματικά, χριστιανοί μου, ή προσευχή είναι άπόλαυση τών τελείων στην άρετή! Ένω ή πνευματική μας ζωή αρχίζει μέ προσευχή και πορεύεται μέ αυτήν και δέν πρέπει νά μάς λείπει ποτέ ή προσευχή, όμως τό τί είναι προσευχή θά τό γευθούμε όλόκαρδα, άν καθαριστεί ή καρδιά μας από τά πάθη μέ τά φάρμακα πού δίνουν οί προηγούμενοι από τήν προσευχή λόγοι τής *Κλίμακος* του Σιναΐτου Ίωάννου. Η προσευχή τελικά, κατά τόν άγιο Ίωάννη τής *Κλίμακος*, είναι τό πάν, είναι ένωση μέ τόν Θεό. Γι' αυτό και στό βιβλίο του τήν τοποθετεί προς τίς τελευταίες του όμιλίες. «*Προσευχή – λέγει – έστι συνουσία και ένωσις ανθρώπου και Θεού*» (ΚΗ', α). Γι' αυτό, επειδή ή προσευχή είναι ένωση μέ τόν Θεό, ό άγιος συγγραφέας τής *Κλίμακος* δίνει σ' αυτήν τά χαρακτηριστικά πού λέγονται για τόν Θεό. Ό Θεός είναι τό ζωντανό νερό. Και ή προσευχή είναι τό ίδιο. Είναι τό νερό πού ξεδιψάει τόν πόθο του ανθρώπου, πού θέλει νά γευθει τόν Θεό. Όποιος ποθει, όποιος διψάει τόν Θεό, καταφεύγει σέ προσευχή σ' Αυτόν και ξεδιψάει πραγματικά ή ψυχή του! Ό Θεός είναι «*πύρ καταναλίσκον*», φωτιά πού φωτίζει και καθαρίζει τούς άγρούς, καίγοντας τά άγκάθια και τά φύγανα σ' αυτούς. Και ή προσευχή είναι τό ίδιο: είναι φωτιά πού φωτίζει και θερμαίνει τήν ψυχή πού προσεύχεται μέ τήν παρουσία του Θεού σ' αυτήν και τήν κάνει

νά νοιώθει μία ελάφρωση από τόν ρύπο και τό βάρος τής άμαρτίας («*κουφισμόν ρύπου τινός και ύλης αισθόμενοι*», ΚΗ', νβ· βλ. και ΚΗ', μζ). Άλλά μου άρέσει εκείνο τό άλλο, τό ώραίο και περίεργο, πού λέγει για τήν προσευχή ό όσιος Σιναΐτης Ίωάννης. Λέγει ότι ή προσευχή είναι «*τυραννίδα του Θεού*», αλλά εύσεβής τυραννίδα (ΚΗ', νθ'). Ναί! Όποιος προσεύχεται, χριστιανοί μου, παλεύει μέ τόν Θεό! Μήν παραξενεύεστε από αυτό πού άκούτε. Έτσι είναι! Θέλετε νά σάς πω και τό περισσότερο; Τό περισσότερο περίεργο και καταπληκτικό είναι ότι στην πάλη αυτή του ανθρώπου μέ τόν Θεό δέν νικάει ό Θεός, αλλά νικάει ό άθρωπος τόν Θεό! Γιατί ό Θεός κάμπεται στην θερμή προσευχή τών παιδιών του και εκπληρώνει τά αιτήματά τους. Δηλαδή ύπακούει ό Θεός σέ μάς. Φοβερό αυτό! Γι' αυτό και λέμε Παναγία *ΓοργοΎπήκοος*! Επειδή ή ύπακοή, κατά τήν *Κλίμακα* του όσίου Ίωάννου, είναι ή κυρία άρετή τών Μοναχών (βλ. λόγο Δ'), γι' αυτό και ή Παναγία μας, σάν Ήγουμένη τών Μοναχών πού είναι, δίνει Αυτή τό παράδειγμα ύπακοής (!...) και γίνεται Ύπήκοος στην προσευχή τών τέκνων της, γίνεται Παναγία *ΓοργοΎπήκοος*!

5. Πολλά θά ήθελα νά σάς πω, άδελφοί μου, από τήν διδασκαλία του άγίου Ίωάννου του Σιναΐτου, του συγγραφέως τής *Κλίμακος*. Ίδιαίτερα ήθελα νά σάς πω για τήν άρετή τής διακρίσεως, από τήν όποία όλοι έχουμε ανάγκη, γιατί, επειδή μάς λείπει ή διάκριση, κάνουμε όλοι μας πολλά-πολλά και σοβαρά λάθη, γι' αυτό και πρέπει νά γίνουμε μαθητές του όσίου Ίωάννου του Σιναΐτου μελετώντας συνεχώς τό βιβλίο του *Κλίμαξ*.

Τέτοια βιβλία νά διαβάσετε, άδελφοί μου, χριστιανοί. Σεις οί γυναίκες (και οί άνδρες) πού αγαπάτε τό κάλλος, νά πάρετε και νά διαβάσετε μία σειρά βιβλίων πού λέγεται *Φιλοκαλία*. Τά βιβλία τής *Φιλοκαλίας* θά σάς δώσουν ώραία καλλυντικά (!), για νά κάνετε ώραία και όμορφη ψυχή! Στην σειρά τών βιβλίων αυτών είναι και ή *Κλίμαξ* του άγίου Ίωάννου του Σιναΐτου, για τήν όποία σάς είπα λίγα λόγια σήμερα.

Μέ πολλές εύχές, † Ό Μητροπολίτης Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως Ίερεμίας